

Družina se po ustvarjalnih dopoldanskih urah odpravi peš do bližnje kranjske porodnišnice, kjer jim pripravijo toplo malico.

Varstveno-delovni center Kranj: Stavijo na sodelovanje in prijateljstvo

V kranjski enoti Varstveno-delovnega centra (VDC) Kranj ni nikoli dolgčas. Od ponedeljka do petka se tam vsako jutro drug drugega iskreno razveseli 60 uporabnikov z motnjo v duševnem in telesnem razvoju. Skupne ure namenjajo druženju in ustvarjanju, ob tem pa krepijo svojo individualnost in samopodobo.

»Dobrodošli pri nas! Bi poskusili oblikovati glino? Poglejte, kaj vse izdelujemo iz nje in se ob tem odlično zabavamo. Ali veste, da si pri mešanju gline in sušenju izdelkov pomagamo tudi s kompresorjem in sušilnikom za lase?« me ob obisku VDC Kranj na Kidričevi cesti skorajda v en glas nagovori dobrovoljna skupina odraslih in mi ponosno razkaže svoje spretnosti. Kljub oviram imajo enake vrednote in potrebe kot preostala družba ter si želijo, da bi znala okolica bolje sprejemati njihovo drugačnost.

V okviru VDC Kranj, ki zajema celotno območje spodnje Gorenjske, sicer deluje pet organizacijskih enot. V Škofji Loki, Trziču, Šenčurju in Kranju, kjer sta tudi sedež in uprava socialnovarstvenega zavoda, 155 osebam z motnjami v duševnem razvoju nudijo vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji, v bivalni enoti Škofja Loka pa 33 uporabnikom nudijo tudi posebno institucionalno varstvo odraslih.

»Gre za storitev, ki nadomešča ali dopolnjuje funkcijo doma ali lastne družine. Izvajamo jo v prostorih nekdanje šole za slepe in slabovidne, ki smo jih dobili v upravljanje leta 2007. Stavbo, v kateri izvajamo tudi programe varstva, smo v celoti prenovili. Lotili smo se konkretnih gradbenih posegov, hiša pa je sedaj precej bolj funkcionalna, pri čemer sta obe storitvi med seboj prostorsko razmejeni,« je pojasnila direktorica VDC Kranj **Mirjana Česen**. Veseli jo, da so eni od uporabnikov, ki ima več različnih specifičnih potreb, nedavno uredili tudi posebno sobo, ki je v celoti oblazinjena, in ji s tem zagotovili več varnosti. S tako imenovano mehko sobo so v zavodu

zaključili štiriletni projekt prenove škofjeloške enote, pred vodstvom zavoda pa bo v prihodnje vrsta novih izzivov.

V pričakovanju energetske prenove

Stavba kranjske enote je bila namreč pred več kot dvajsetimi leti zgrajena kot prizidek k sosednji osnovni šoli Helene Puhar. »Takrat se ni nihče kaj dosti spraševal o dostopnosti parkirišč, pa tudi glede ogrevanja prostorov smo še vedno vezani na sosednjo šolo, ki pa se je pred časom že lotila toplotne prenove. Kurilnico imajo tam samo še za naše potrebe, zato smo tudi v zavodu načrtovali toplotno prenovo svojega dela stavbe, s katero bi rešili problem ogrevanja,« je še pojasnila direktorica in dodala, da so imeli v načrtu ureditev sončne elektrarne.

»Žal smo šele ob obisku energetskega strokovnjaka ugotovili, da nimamo kam namestiti panelov. Lanska avgustovska ujma je namreč močno poškodovala streho našega objekta, a so se posledice pokazale šele letos,« je povedala Česnova. Za rešitev toplotnega izziva bodo zaradi omenjene zagate po njenih besedah kljub privarčevanim sredstvom nujno potrebovali pomoč države. Glede načrtov v prihodnje je direktorica še zaupala, da se v zavodu zavedajo prednosti manjših enot, v katerih so uporabniki še bolj povezani med seboj, zato razmišljajo tudi o morebitni novi enoti socialnega varstva v Kranju ali ustanovitvi nove enote v Poljanski ali Selški dolini, od koder prihaja precej uporabnikov.

S tem bi se izognili tudi njihovim daljšim prevozom do enot, ki so za mnoge uporabnike pogosto zelo naporni. Medtem ko so ti do enot nekdanj večinoma uporabljali javne prevoze, jih sedaj v okviru zavoda v enote vozijo s svojimi vozili ali pa ob pomoči zunanjih ponudnikov prevozov, medtem ko za transport nekaterih uporabnikov skrbijo njihovi starši.

Od upora do navdušenja

»Sodobna družba prinaša ogromno izzivov. Dejstvo je, da se tudi naši uporabniki starajo. Njihova starostna meja se je močno zvišala, s tem pa so se spremenile tudi njihove potrebe. Tudi število uporabnikov se z leti povečuje, trenutno imamo 33 čakajočih,« je jasna Mirjana Česen. Kot dolgoletna direktorica, ki svoje delo predano in uspešno opravlja že četrti mandat oziroma od leta 2006, dobro pozna prav vsakega uporabnika enot. Z njimi vselej rada poklepeta in jih pohvali za opravljeno delo ter skupaj z njimi spije kavo. Veseli jo, da v zavod, kjer stavijo na varnost, prijateljstvo, odgovornost, enakovreden odnos, razvoj in zadovoljstvo, uporabniki radi prihajajo in iskreno uživajo v družbi drug drugega.

V zavodu delovno udejstvovanje in potrjevanje odraslosti uporabnikov poudarjajo tudi skozi njihov delovni prispevek. Uporabnikom dajejo možnost aktivnega vključevanja v družbeno življenje in delovno okolje ter opravljanje koristnega, a njihovim zmožnostim primerne dela. Velik del programa so ustvarjanje izdelkov iz gline, papirna galanterija oziroma izdelovanje prazničnih voščilnic, vezenje in oblikovanje nakita iz različnih materialov, tudi s tehniko polstenja.

»Ko so pred leti začeli ustvarjati z glino, je bilo med uporabniki zaslediti precej upora. Bali so se, da bodo umazani in da ne bodo zmogli. Stopili so v svet neznanega, ki pa smo jim ga s potrpežljivostjo in zaupanjem hitro približali. Danes so nad oblikovanjem gline popolnoma navdušeni,« je povedala Česnova. Ponosna je na to, da so izdelki uporabnikov že nekaj let umeščeni tudi v poslovni darilni katalog Mladinske knjige, kar si štejejo v veliko čast. Njihove uporabne, estetsko dovršene in s srcem izdelane umetnine krasijo tudi prodajne police

nekaterih butičnih trgovin, ponujajo pa jih tudi na številnih sejnih, ki jih na Gorenjskem prirejajo ob praznikih in posebnih priložnostih.

To pa ni edino, kar lepša dneve kranjski ustvarjalni družini. V okviru projekta *Vrednote nas povezujejo in osrečujejo* uporabniki VDC Kranj v letošnji pomladi navdušujejo tudi s posebno predstavo v gledališki tehniki kamišibaj. Tudi s svojimi gledališkimi aktivnostmi uspešno skrbijo za premik na področju razumevanja odraslosti oseb z motnjo v duševnem in telesnem razvoju.

05. 05. 2024, 18.17

DNEVNIK.SI

Tina Jereb